

Geopedia

*Pogled z neba:
soustvarjamo atlas Slovenije*

Novinarska konferenca ob predstavitvi Geopedie

Kiberpipa, torek, 15. maj 2007

Dan boja proti podnebnim spremembam

www.geopedia.si

1. Kaj je Geopedia?

Geopedia je prvi interaktivni, tematski atlas, ki uporabnikom **omogoča dodajanje in urejanje vsebin** o Sloveniji. Geopedia je **atlas, ki deluje kot enciklopedija**, saj se bo s stalnim urejanjem **najrazličnejših vsebin** njena baza podatkov širila ter tako postala edinstvena zakladnica informacij o Sloveniji.

Geopedia je skupni projekt podjetja Cosylab, d. d. in Umanotere, Slovenske fundacije za trajnostni razvoj, ki je med drugim namenjen ozaveščanju javnosti **o podnebnih spremembah in varovanju okolja**. Prvi tematski interaktivni atlas Slovenije predstavlja posnetke iz zraka, karte in analize o naravi ter okolju Slovenije, prikazal bo vzroke in učinke podnebnih sprememb na lokalnem nivoju.

Z Geopedio lahko **odkriate svojo okolico na nov način**:

- natančen ogled terena Slovenije s fotografijami, posnetimi iz zraka ter preko kartografskih podatkov, načrtov, analiz naravnih in družbenih danosti;
- enostavno poiščete podatke glede na željeno temo ;
- s pomočjo vklopa in izklopa slojev dobite edinstvene prereze podatkov;
- iskanje in prikaz informacije po naslovu (lokaciji);
- iskanje po podatkih (od podnebnih sprememb do prenočitvenih zmogljivosti v Sloveniji).

2. Kako deluje Geopedia in komu je namenjena?

Aplikacijo za delovanje Geopedie je razvilo podjetje Cosylab na osnovi **geografsko informacijskega sistema (GIS)**. Geopedia je produkt podjetja Cosylab, ki ga je možno tudi programsko nadgraditi in dodati nove možnosti delovanja.

Geopedia je namenjena **najširšemu spektru ciljne javnosti**, saj je enostavna za uporabo in ima privlačne vsebine, ki jih lahko uporabite pri študiju, delu ali pri prostem času. Uporabniki portala lahko uporabljajo **enostaven način iskanja podatkov**, saj jih lahko iščejo preko ključnih besed ali po kategorijah objave.

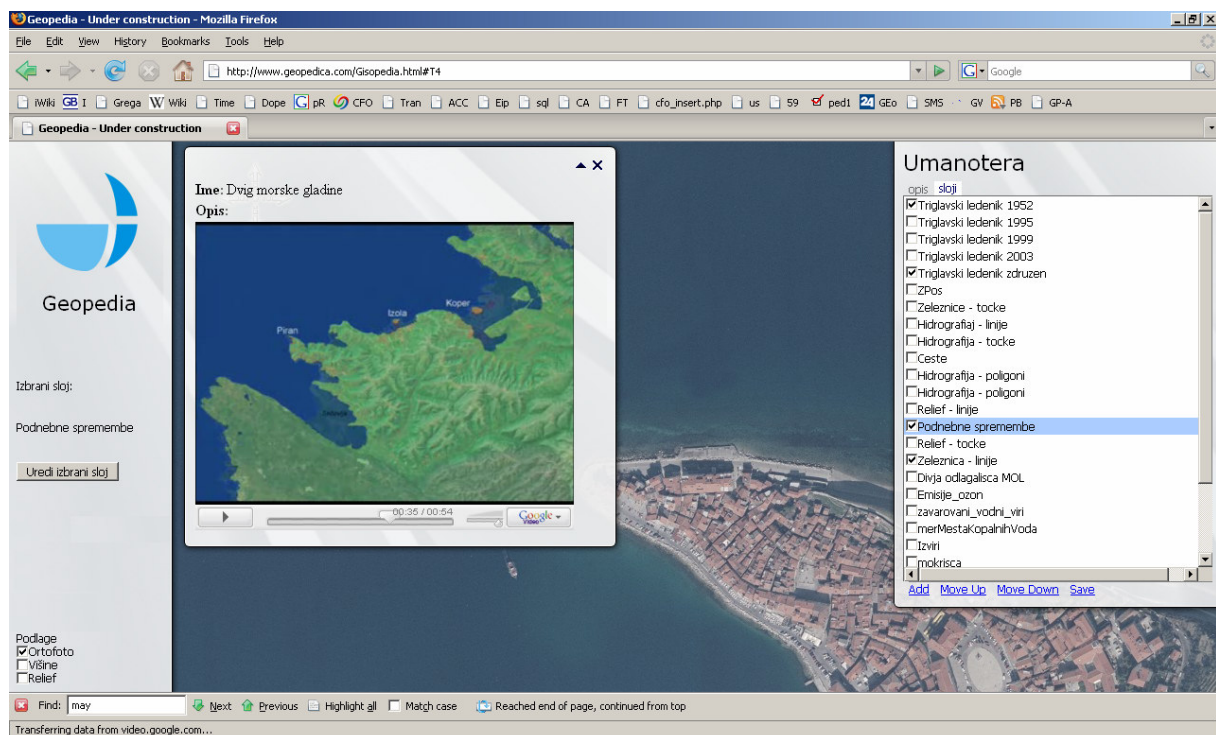
Za vstop v Geopedijo in ogled podatkov ne potrebujete posebnega gesla, registrirati se je potrebno za dodajanje novih vsebin ali urejanje obstoječih prikazov.

Podatki so v Geopediji lahko prikazani preko rastrskih slojev (orto foto posnetki, kartografske podlage, načrti, analize) ali preko vektorskih slojev (točkovni, linijski, poligonski).

Uporabnikom aplikacija **Geopedia omogoča:**

- natančen ogled terena Slovenije, slikane iz zraka,
- enostavno iskanje podatkov o različnih temah (od tem zabave do varovanja okolja),
- premikanje karte in spreminjanje merila,
- vklop in izklop slojev,
- prikaz informacij o določeni točki,
- možnost dodajanja podatkov registriranim uporabnikom,
- iskanje in prikaz informacije po naslovu (lokaciji),
- iskanje po podatkih.

Prikazani podatki so predstavljeni na interaktivnih zemljevidih, ki poleg pogleda iz zraka ponujajo polet po **virtualnih vsebinah** na spletu. Novost Geopedije je tudi v tem, da lahko uporabniki izbirajo med načinom prikaza podatkov in združijo več plasti vsebin ter tako dobijo enkratni presek informacij o iskani temi.

Podatki, objavljeni v Geopediji, so avtorsko zaščiteni. Do sedaj so svoje vsebine prispevali: Geodetska uprava Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencija RS za okolje in prostor, Geografski Inštitut Antona Melika, Statistični urad RS in Tomaž Podobnikar, kmalu pa bodo na voljo tudi kartografski materiali Geodetskega Inštituta Slovenije in drugi.

3. Podnebne spremembe v Sloveniji in tujini

S terminom **podnebne spremembe** označujemo spreminjanje globalnega in regionalnega podnebja na Zemlji v daljšem časovnem obdobju. **Segrevanje ozračja** je ožji pojem od podnebnih sprememb in označuje povečanje povprečne temperature zraka in vode v zadnjih nekaj desetletjih. Večina strokovnjakov se strinja, da je tako **močno povišanje temperatur v zadnjih tridesetih letih povzročil človek**.

Podnebne spremembe lahko povzročajo notranji dejavniki (naravni procesi Zemlje), zunanji vzroki, kot je na primer intenzivnost sončevega obsevanja in aktivnosti človeka, ki so v zadnjih stotih letih najbolj verjeten vzrok za podnebne spremembe. Glavni vzrok za segrevanja ozračja je **povečanje emisij CO₂ v zraku**, skupaj s povečanjem vsebnosti drugih toplogrednih plinov, ki povzročajo povečan učinek tople grede, med katerimi so tudi metan in dušikovi oksidi.

Toplogredne pline proizvaja človek, in sicer:

- z izgorevanjem fosilnih goriv, s katerimi proizvede tri četrtine vseh emisij za transport,
- produkcijo dobrin, proizvodnjo elektrike in druga področja;
- z usmerjeno rabo tal (npr. sekanjem gozdov) in kmetijstvom;
- v svojih gospodinjstvih.

Večina strokovnjakov na osnovi pridobljenih podatkov potrjuje močno povezanost med emisijami CO₂ in višanjem temperature. Znanstveniki, zbrani pod okriljem Medvladnega odbora za podnebne spremembe pri Združenih narodih (IPCC), **do leta 2100 predvidevajo dvig temperature zemeljskega površja za 1,4 do 6,4 °C**. V našem podnebnju se bo povečalo število vročih dni, manj bo snežne odeje, spremenil se bo padavinski režim.

Morska gladina naj bi se do konca stoletja dvignila po napovedih IPCC do 60 cm, vendar ta ocena ne vključuje povečanega taljenja ledu na Antarktiki in Grenlandiji . Strokovnjaki namreč opozarjajo, da bi se v primeru taljenja celotnega ledu na Zahodni Antarktiki ali Grenlandiji **morska gladina povečala za vsaj 6 metrov. Tak dvig morske gladine, na primeru slovenske obale, je prikazan na Geopediji**.

Po bolj uradnih napovedih bodo v prihodnosti tudi vse pogostejša neurja, poplave bodo povzročale vse več škode, vročinski valovi bodo pogostejši in bolj izraziti, nekatere bolezni, ki jih prenašajo od podnebnih razmer odvisne žuželke, se bodo širile na območja, kjer smo bili pred njimi doslej varni, trpeli bosta kakovost vode in zraka. **Spreminjanje različnih kazalcev, ki kažejo na te trende v Sloveniji, je prikazano na Geopediji**.

Globalno segrevanje povzroča **masovno taljenje ledenikov** in snega po celem svetu, od Himalaje, Alp, Andov do Arktike ter Antarktike in je zelo izrazit pojav od leta 1980 dalje. Ledeniki na polih se danes talijo z ekstremno hitrostjo. Alpski ledeniki so se v obdobju 1980 do 2000 v povprečju tanjšali za 65 cm letno. V zelo vročem poletju 2003 so se stanjšali kar za 3 m. Izrazit primer tega pojava je **primerjava Triglavskega ledenika leta 1957 in 2003, kar je prikazano tudi na Geopediji**.

4. Predstavitev nosilcev projekta

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, je bila ustanovljena leta 1994 z namenom, da podpira izvajanje in uresničevanje mednarodno sprejetih načel trajnostnega razvoja. Umanotera izvaja pisano paleto projektov za uvajanje teh načel v praksi, med drugim je aktivna na področju boja proti podnebnim spremembam, pravične trgovine, na področju kemikalij in varovanja narave, vodi projekt za postavitev Eko Hiše v Ljubljani, od leta 2001 izdaja tedenske elektronske novice s področja varstva okolja in narave.

Umanotera pri **projektu Geopedia** sodeluje pri pripravi koncepta za izbor in predstavitev podatkov s področja varovanja okolja in podnebnih sprememb. Za te segmente je poleg osnovnih geolociranih podatkov Slovenije pridobila tudi podatke od odgovornih institucij.

Cosylab je tehnološko podjetje, ki se osredotoča na razvoj naprednih tehnologij za svetovne trge. Izdelujejo inovativne produkte in storitve namenjene tehnološko zahtevnim kupcem. Cosylab je vodilno globalno podjetje za razvoj krmilnih sistemov za jedrske pospeševalnike. Z združitvijo akademskega znanja in poslovnega pristopa so razvili portfelj produktov in storitev, ki vključujejo informacijske rešitve za geografske informacijske sisteme, telekomunikacije, napredne avtomobilske tehnologije ter rešitve za poslovne informacijske sisteme.

Cosylab je razvil spletno rešitev Geopedia na osnovi geografsko informacijskega sistema (GIS) ter svojih inovativnih rešitev. Cosylab pri projektu Geopedia sodeluje kot tehnični izvajalec.

5. Kontakti in dodatne informacije

Informacije o boju proti podnebnim spremembam, trajnostnemu razvoju in varovanju okolja:

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Vida Ogorelec Wagner, T: 01 439 71 00, E vida@umanotera.org; S: www.umanotera.org

Informacije o razvoju systemske aplikacije Geopedia in o drugih vsebinah tega projekta:

Cosylab, laboratorij za kontrolne sisteme, d. d.

Tina Cvek, T: 031604314, E: tina.cvek@cosylab.com, S: <http://www.cosylab.si>